

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра екології, технології захисту навколишнього середовища та
лісового господарства

05-02-361М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни

***ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ***

для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
за освітньо-науковою програмою «Екологія»
спеціальності 101«Екологія»
галузі знань 10 Природничі науки
денної, вечірньої і заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості
ННІ агроекології та землеустрою
протокол № 10 від 21.06.2022 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми наукової спеціальності» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за освітньо-науковою програмою «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» галузі знань 10 Природничі науки денної, вечірньої і заочної форм навчання. [Електронне видання] / Клименко М. О., Бедункова О. О., Прищепка А. М., Вознюк Н. М., Гроховська Ю. Р., Клименко Л. В. – Рівне : НУВГП, 2022. – 7 с.

Укладачі: Клименко М. О., д.с.-г.н., завідувач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства; Бедункова О. О., д.б.н., професор кафедри екології ТЗНС та ЛГ; Прищепка А. М. д.с.-г.н., професор кафедри екології ТЗНС та ЛГ; Вознюк Н. М., к.с.-н.н., професор кафедри екології ТЗНС та ЛГ; Гроховська Ю. Р., д.с.-г.н., професор кафедри водних біоресурсів; Клименко Л. В., к.с.-г.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Відповідальний за випуск: Клименко М. О., д.с.-г.н., професор, завідувач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства.

Керівник групи забезпечення спеціальності 101 «Екологія»

Бедункова О. О.

© Клименко М. О., Бедункова О. О.,
Прищепка А. М., Вознюк Н. М.,
Гроховська Ю. Р., Клименко Л. В., 2022
© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2022

ЗМІСТ

	стор.
Передмова.....	3
Загальні вимоги до виконання самостійних видів діяльності	4
Перелік питань для самостійного опрацювання, підготовки рефератів, доповідей і повідомлень.....	4
Рекомендована література	6

Передмова

Вивчення навчальної дисципліни *Теоретико-методологічні проблеми наукової спеціальності* здобувачами третього рівня освіти за спеціальністю 101 Екологія має на меті набуття здатності продукувати нові ідеї, аналізувати комплексні проблеми у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування, забезпечувати якість виконуваних досліджень, застосовувати сучасні інструменти та електронні інформаційні ресурси, у науковій та навчальній діяльності, вирішувати наукові завдання відповідно до принципів сталого розвитку з врахуванням складових суспільства, біосфери та агросфери, ландшафтів, біоценозів, природних та штучних екосистем.

Підсумком вивчення дисципліни в результаті проходження лекційних та семінарських занять, а також виконання самостійних видів діяльності є набуття наступних результатів навчання:

PH02. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH07. Мати сучасні концептуальні знання та високий методологічний рівень у сфері екології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення

наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень.

РН 08. Розробляти методології та методи оцінювання й захисту довкілля, оптимізації структури природних та штучних екосистем із врахуванням принципів сталого розвитку.

РН09. Удосконалювати та встановлювати регіональні екологічні нормативи, проводити прогнозування змін стану природних та штучних екосистем.

Загальні вимоги до виконання самостійних видів діяльності

Вивчення дисципліни *Теоретико-методологічні проблеми наукової спеціальності* передбачає таку форму навчання як самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Така форма навчання сприяє набуттю навичок самостійної роботи з літературою, інформаційними джерелами, вимагає від аспіранта самодисципліни, відповідальності та самоорганізації. Крім того, самостійна робота дозволяє розширити коло питань, що вивчаються, і сприяє більш поглибленому їх розумінню.

Основними формами самостійної роботи є:

- конспектування рекомендованих тем з дисципліни, винесених на самостійне вивчення, з подальшою перевіркою в ході усного опитування викладачем, а також складання тестових контролів знань;
- підготовка реферату на запропоновані теми (вибір здобувача);
- підготовка повідомлень на запропоновані теми (вибір здобувача);
- розширені доповіді з запропонованих тем (вибір здобувача);
- інші види діяльності, попередньо узгоджені з викладачем.

Перелік питань для самостійного опрацювання, підготовки рефератів, доповідей і повідомлень

1. Структура сучасної екології
2. Становлення соціальної екології як самостійної науки

3. Ціль, завдання, предмет дослідження екології
4. Екологічні закони
5. Глобальні екологічні проблеми
6. Середовище проживання людини
7. Зміна генофонду
8. Значення продуктів харчування збереження генофонду людини. Генетично модельовані продукти харчування (ГМП)
9. Захворювання, спричинені забрудненням кадмієм
10. Захворювання, спричинені забрудненням ртуттю
11. Захворювання, спричинені забрудненням свинцю
12. Харчові добавки
13. Адаптація людини до довкілля
14. Поняття житлового, робочого середовища
15. Екологічне нормування
16. Вплив атмосферного повітря для здоров'я людини
17. Якість повітря м. Кемерово
18. Методи очищення атмосферного повітря
19. Екологічний менеджмент
20. Основні ознаки техногенного типу розвитку
21. Концепція сталого розвитку та екологічні обмеження
22. Екологічне управління
23. Екологічний моніторинг
24. Екологічна експертиза
25. Стратегія екологічної безпеки
26. Нормування якості об'єктів довкілля
27. Нормування впливу техногенних об'єктів на довкілля
28. Міжнародний аспект охорони навколишнього середовища
29. Принципи міжнародного екологічного співробітництва
30. Реалізація екологічних принципів
31. Проблеми мирного освоєння космосу
32. Проблеми використання Світового океану
33. Історія розвитку екологічної культури. Особливості екологічної культури.
34. Структура екологічної культури
35. Значення екологічної культури для фахівця
36. Екологічна етика
37. Зміни довкілля за впливу військової діяльності

38. Організаційно-правові засади державного управління щодо ліквідації екологічних наслідків військових дій;
39. Методи ремедіації довкілля внаслідок військової діяльності
40. Використання ГІС-технологій для вирішення екологічних завдань
41. Геоекологічні аспекти природокористування
42. Критерії оцінки геоекологічної напруженості навколишнього середовища
43. Вплив діяльності людини на атмосферу і клімат
44. Вплив діяльності людини на гідросферу
45. Геоекологічні функції літосфери

Рекомендована література

1. Бедрій Я. І., Білінський Б. О., Івах Р. М. та ін. Промислова екологія : навч. посіб. Вид. 4-е, перероб. К. : Кондор, 2010. 374 с.
2. Василюк О., Норенко К. Вплив військової діяльності на природу України: посібник. Львів : Видавництво «Компанія "Манускрипт"», 2019. 68 с.
3. Видання Всеукраїнської екологічної ліги. URL: <https://www.ecoleague.net/diialnist/vydannia-vel> (дата звернення 12.05.2022 р.).
4. Вітер А. В. Актуальні питання обміну речовин в екосистемах. К. : Наук. думка, 2016. 239 с.
5. Гавриленко О. П. Екологія з основами геоекології : підручник. Riga: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2018. 462 с.
6. Герасимчук З. В., Олексюк А .О. Екологічна безпека регіону: діагностика і механізм забезпечення : монографія. Луцьк : Надстир`я, 2007. 280 с.
7. Гребняк М. П., Щудро М. П. Медична екологія : навч. посібник / Дніпропетровськ : Акцент, 2016. 484 с.
8. Гришаєва О. В. Дидактичні аспекти моделювання процесу вивчення екології учнями ПТНЗ. Дніпропетровськ : НМЦПТО у Дніпропетровській області, 2013. 25 с.
9. Екобізнес. Онлайн журнал для професійних екологів. URL: <https://e.ecolog-ua.com/> (дата звернення 12.05.2022 р.).

10. Клименко М. О., Петрук В. Г., Мокін В. Б., Вознюк Н. М. *Методологія та організація наукових досліджень в екології* : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 474 с.
11. Мащенко О.М. *Геоєкологія. Ч.1. Природокористування та екологічні проблеми геосфер: навч. посіб. для студ. спец. «Географія»*. Полтава : ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2015. 54 с.
12. Пітак І. В., Негадайлов А. А., Масікевич Ю. Г., Пляцук Л. Д., Шапорев В. П., Моїсєєв В. Ф. *Геоінформаційні технології в екології* : навчальний посібник. Чернівці, 2012. 273 с.
13. Сологуб Л. В. Засоби реалізації тактики апелювання до авторитету в науково-дидактичному дискурсі (на матеріалі сучасних підручників з екології). *Нова філологія*, 2017. № 69. С. 191–197.
14. Тарасова В. В., Данкевич Є. М., Ковалевська І. М., Данкевич В. Є. *Екологічне нормування* : підручник. Житомир : Видавець: О. О. Євенок, 2017. 344 с.
15. Шищенко П. Г., Гавриленко О. П. *Геоєкологія України* : підручник. Київ : ДП «Прінт Сервіс», 2017. 494 с.